

12 apostola u prirodnoj veličini izrađenih od drva

ZAVRŠENI RESTAURATORSKI RADOVI U LOPUDSKOJ ŽUPNOJ CRKVI GOSPE OD ŠUNJA

Kristov život na zidnom osliku

Oslici su otkriveni 2003. prigodom demontaže glavnog oltara u sklopu građevinske sanacije crkve koja po svom bogatom inventaru i ukrasima spada među najljepše u dubrovačkom kraju

Luka BRAILO

DUBROVNIK ► U Gospi od Šunja, župnoj crkvi na Lopudu, jednom od dubrovačkih Elafitskih otoka, završeni su ovogodišnji restauratorski radovi na zidnim oslicima toga zdanja. Oslici su otkriveni 2003. prigodom demontaže glavnoga oltara u sklopu građevinske sanacije crkve koja po svom bogatom inventaru i ukrasima spada među najljepše u dubrovačkom kraju.

Tri godina nakon otkrivanja dubrovački Odjel za zidno slikarstvo i mozaika Hrvatskog restauratorskog zavoda (HRZ) proveo je istraživanja kako bi se ispitala očuvanost tih oslika ispod re-

centnijih žbukanih slojeva, te njihova vrijednost i tematika. Istraživanje je pokazalo da se zidni oslik većim dijelom sačuvao na južnom, dok je na sjevernom zidu crkve preostao u dva manja fragmenta.

► **Drvena nebica** ◀

U izvornom obliku zidne slike su zapremale cijeli sjeverni i južni zid do kamenog crkvenog razdjelnog vijenca (oko 35 metara četvornih) iznad kojega je stručno rečeno »kasetirana drvena nebica«.

Od ljeta i jeseni 2007. godine, pa tako i proteklih mjeseci, na tzv. reintegraciji žbukanih oštećenja tih oslika rade stručnjaci spomenutog dubrovačkog Odjela

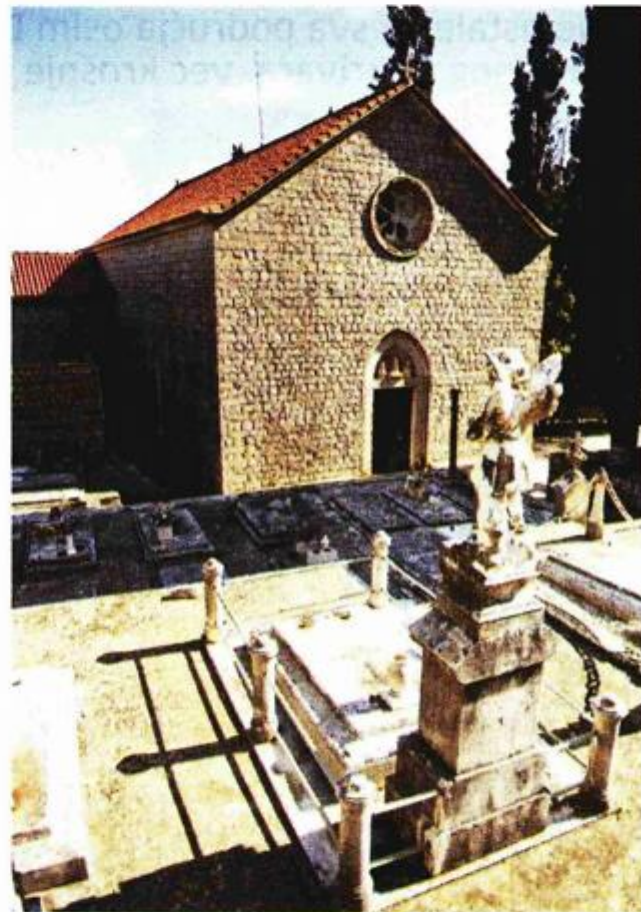
HRZ-a u kojoj su Vikica Katić, Ivan Mladošić, Paula Borković, Ana Piplica, Katarina Gavrilica, Veronika Šulić i Damjan Šulić s voditeljicom-restauratoricom fresaka Fani Župan.

Restauratorska i arhivska istraživanja našeg Odjela donijela su nova saznanja o likovnoj opremi ove bogate crkve. Slike su izvedene u frescotehnički zidnog slikanja, a konceptualno su usklađene s likovnom dekoracijom svetišta, odnosno kamenim urecima i imponoznim drvenim oltarom Marijina Uznesenja. Pretpostavlja se da su nastale početkom 17. stoljeća u vrijeme veoma angažiranog djelovanja tadašnje lopudske bratovštine Gospe od Šunja, kaže Fani Župan.

S obzirom na dugotrajnost i složenost tih radova njihova voditeljica ističe kako se nakon uklanjanja žbukanih oštećenja, među ostalim, na središnjem dijelu zidnog oslika sada jasnije vide četiri horizontalne trake. Dvije gornje razdijeljene su u scene u zasebnim osmerokutima i šesterokutima koji su bili izvorno pozlaćeni. One imitiraju drvene okvire medaljona unutar kojih su slikane scene iz Kristova života, kaže Fani Župan.

Zidni oslik

Te su scene podijeljene na Djetinjstvo te Muku i Proslavu, a od sačuvanih prikaza prepoznaju se Obrezanje u hramu, Disputa u hramu, Molitva

Crkva Gospe od Šunja potječe s početka 12. stoljeća

Zidni oslik većim dijelom sačuvao se na južnom zidu crkve

Viscontijeva zavjetna kapelica

Crkva potječe s početka 12. stoljeća, a kao zavjetnu kapelicu sagradio je plemić Otto Visconti iz Milana. Prema legendi njega je na povratku iz križarskih ratova zadesilo nevolje. Našavši se u životnoj opasnosti zavjetovao se da će u slučaju spasenja broda i posade na mjestu spasa sagraditi crkvu u čast Gospe. Brod je našao sigurnu uvalu (Šunja) na istočnoj obali Lopuda, a Visconti je ispunio svoje obećanje. Izgradio je zavjetnu kapelicu i u nju svečano postavio sliku Majke Božje. Usto je ostavio i svoj znak – sliku okrunjene divovske zmije s visoko otvorenim ustima iz kojih se nazire tijelo golog djeteta. Riječ zmija na talijanskom je biscia ili biscione, iz čega je nastala riječ bišun, ili kratko Šunja. I zato Gospa od Šunja, dok Viscontijeva zmija do današnjih dana predstavlja grb otoka Lopuda.

na Maslinskoj gori, Kristova krunidba trnovom krunom, Raspeće Kristovo i Uskrnuće, veli voditeljica restauratorskih radova u Gospi od Šunja.

Za restauraciju tog zanimljivog zidnog oslika sredstva izdvaja Ministarstvo kulture RH, a ove godine se tome pridružio i Grad Dubrovnik. Cilj je ubrzanje tih radova koji će i Lopudanima, kao i brojnim posjetiteljima toga otoka, što prije moći pokazati nova/stara umjetnička djela te župne i zavjetne crkve pomoraca i njihova zaštitnika svetog Nikole.

Sedam oltarnih mjesta

Nekadašnja zavjetna kapelica proširena je više puta, a današnji oblik rimskog križa (28 x 10 metara) dobila je tijekom 15. i 16. stoljeća, kada stječe i status župne crkve. U njezinu bogatom inventaru je sedam oltarnih mjesta. Uzdignuti glavni oltar prikazuje uznesenje Blažene Djevice Marije, a u pozadini je naslikan povratak Viscontija u domovinu. Na oltaru je 12 apostola u prirodnoj veličini izrađenih od drva. Legenda kaže da je glasoviti Miho Pracat ili neki drugi lopudski pomorac kupio te originalne kipove u Westminsteru u Londonu u doba progona katoličke crkve za vrijeme Henrika VIII.

Oltarni prostor krasi pažljivo izrađeni drveni kasetni strop. U Gospi od Šunja nalaze se i važne srednjovjekovne slike: među ostalim, poliptih dubrovačkog majstora Mateja Junia iz 1452., »Sveta Obitelj« jednog slikara s inicijalima ABD, slika sv. Katarine s drugim svecima koja se pripisuje Palmu il Vecchiju. Kamene ograde prema oltaru i krstionica iz grčkog bijelog mramora (16. st.) su također prekrasni radovi, ali će se sve to u cijelosti moći vidjeti i doživjeti tek nakon predstojeće rekonstrukcije i retuša spomenutih zidnih oslika.